

Kadernota 2026

Inhoud

1. Voorwoord	3
2. Samenvatting	4
3. Algemene uitgangspunten en normgetallen	5
3.1 Vasthouden aan ambities	5
3.2 Bestaande kaders	5
3.3 Aanvullende kaders	6
4. Autonome ontwikkelingen	8
4.1 Uitgangspunten van prijsontwikkelingen	8
4.2 Nieuwe inzichten door de voorjaarsnota van het rijk	8
4.3 IT en cybersecurity	9
4.4 Geopolitieke ontwikkelingen	11
4.5 WMO en Jeugd	11
5. Kostendekkende leges en onroerende zaakbelasting	12
5.1 Leges	12
5.2 Onroerende zaak belastingen	14
5.3 Overige belastingen en heffingen	14
6. Ontwikkelingen per Programma	16
6.1 Bedrijvigheid	16
6.2 Dienstverlening	18
6.3 Leefbaarheid	20
6.4 Vitaliteit	22
Bijlagen	25
Bijlage 1 Potentiële investeringen	26
Bijlage 2 Kengetallen	27

1. Voorwoord

Hierbij bieden wij u de kadernota aan voor de periode 2026-2029. Het is de laatste kadernota van dit college en reflecteert op de afgelopen coalitieperiode, de bestaande ambities van raad en het college maar is nadrukkelijk ook gericht op de toekomst. Ook in ons laatste jaar zetten wij ons vol in voor de samenleving. Er staat veel gepland voor uitvoering in het komende jaar. Tegelijkertijd moeten we in 2026 ook al stappen zetten voor ontwikkelingen op de langere termijn. Met deze kadernota nemen we u mee in de stappen die we als gemeente zetten. Van een gemeente die vooral gericht was op beheer, naar een gemeente waar heel veel ontwikkelingen plaatsvinden, die zowel door ons geïnitieerd als gefaciliteerd worden. Wij zetten in op een sluitende begroting en een gezond financieel beleid. We hebben in deze kadernota de richting opgenomen om in de toekomst de (investerings)ruimte te creëren die past bij onze ambities. Tegelijkertijd is een krachtige organisatie randvoorwaardelijk om deze ambities te realiseren.

Deze kadernota is tot stand gekomen in samenwerking met uw raad. In drie avonden bent u meegenomen in onderwerpen zoals de stand van de gemeentefinanciën, de 'knoppen om aan te draaien' en de ruimte voor wensen en ambities. Uw input tijdens deze avonden is verwerkt in deze kadernota. Daarnaast gaan we in op de ombuigingen die zijn opgenomen in de begroting voor 2025. We geven inzicht in autonome ontwikkelingen en wij stellen u kaders voor waarbinnen de begroting opgesteld kan worden. Dit doen wij door een denkrichting aan u voor te leggen. Reden hiervoor is dat veel ambities en ontwikkelingen zich in dit stadium moeilijk laten becijferen. Andersom weten we ook dat onze organisatie nog moet groeien naar een organisatie gericht op ontwikkeling. Daarom willen wij met u een richting bepalen waarin ons investeringsvolume groeit, met als doel: het bereiken van een begrotingsomvang waar binnen de gemeentefinanciën gezond blijven en tegelijkertijd zoveel mogelijk gezamenlijke ambities en ontwikkelingen op termijn uitgevoerd kunnen worden. Onderdeel van deze richting is ook een noodzakelijke verhoging van de ozb, omdat we hebben gemerkt dat onze ozb inkomsten geen gelijke tred hebben gehouden met de gestegen prijzen voor onze dagelijkse werkzaamheden en benodigde investeringen. Wensen, ambities en autonome ontwikkelingen zijn in deze kadernota vooral tekstueel benoemd. Bij het opstellen van de begroting proberen wij deze cijfermatig te vertalen. Hoofdstuk 2 geeft een doorkijk in welke mate daar, met de kennis van nu, al dan niet financiële ruimte voor is.

Deze kadernota is, net als voorgaande jaren, opgesteld in een tijd van grote financiële onzekerheid. Uit de voorjaarnota van het Rijk is gebleken dat de korting op het gemeentefonds iets lager is geworden. Tegelijkertijd is de algemene uitkering op het gebied van jeugd gewijzigd. Hoewel deze ontwikkeling een beetje lucht geeft, staan de gemeentefinanciën blijvend onder druk. De korting op het gemeentefonds blijft voor een significant deel bestaan. Dat moeten gemeenten zelf opvangen. Afhankelijk van de ontwikkelingen rond dat perspectief is verdere bijsturing van beleid in meer of mindere mate nodig. In deze kadernota doen we voorstellen om te komen tot realistische maar toch noodzakelijke normen zodat de kwaliteit van onze gemeente in alle facetten behouden blijft of verbeterd wordt. We zetten in op het behoud van de kwaliteit van onze dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en instellingen. Samen met u streven we ernaar om onze gemeente veerkrachtig en welvarend te houden.

2. Samenvatting

Onderstaande tabel geeft informatie over de financiële effecten die deze kadernota geeft. Het saldo geeft aan welke ruimte er is om ambities en wensen uit te voeren.

*Bedragen *1000, Bedragen aangeduid met een min zijn positief*

Omschrijving	2026	2027	2028	2029	Toelichting
Beginstand (<i>Bestuursrapportage '25</i>)	-2.407	-934	-1.654	-1.654	Stand uit berap 1 2025
Autonome ontwikkelingen					
Bijstelling algemene uitkering	-1.096	-1.278	-1.218	-1.310	Op basis van voorjaarsnota. Betreft een lagere korting op het gemeentefonds.
Jeugdzorg baten	-2.632	-2.529	976	200	Uitstel maatregelen hervormingsagenda Jeugd. Zie hoofdstuk 4.2.
Jeugdzorg lasten	2.632	2.529	0	0	Uitstel maatregelen hervormingsagenda Jeugd. Zie hoofdstuk 4.2.
Regionale samenwerking de Kop NH	163	54	0	0	Zie hoofdstuk 6.1
Bijdragen GR'en	1.000	1.000	1.000	1.000	Bijstelling bijdrage GR'en.
Kaderstellende uitgangspunten					
Richtinggevend bedrag kapitaallasten	2.000	2.500	3.000	3.000	Zie hoofdstuk 3.3
Opbrengsten kostenverhaal	<i>pm</i>	<i>pm</i>	<i>pm</i>	<i>pm</i>	
Kostendeckende tarieven	<i>pm</i>	<i>pm</i>	<i>pm</i>	<i>pm</i>	
Bijstellingen ombuigingen	645	345	345	345	Niet alle ombuigingen zijn haalbaar. In hoofdstuk 7 zijn per programma en per ombuiging toelichtingen gegeven.
Aanvullende voorstellen					
Hogere OZB	-1.300	-1.300	-1.300	-1.300	Zie hoofdstuk 5.2
Hogere toeristenbelasting	-39	-39	-39	-39	Zie hoofdstuk 5.3
Saldo	-1.034	348	1.111	242	

3. Algemene uitgangspunten en normgetallen

3.1 Vasthouden aan ambities

In het coalitieakkoord is een aantal ambities verwoord, met plannen die goed zijn voor de inwoners en de gemeenschap. Ondanks een blijvend, minder rooskleurige financiële situatie, willen we onze voornemens niet zomaar in de ijskast zetten. Dat geeft wel een complexe puzzel. Daarom willen we, in navolging van de drie raadsessies, met u bespreken onder welke condities we kunnen werken aan het realiseren van de geschetste ambities. En hoe we de kosten die hieraan zijn verbonden kunnen financieren en de lasten dekken. In hoofdstuk 4.2 en 4.3 doen wij voorstellen hoe om te gaan met de kaderstelling, benodigd voor het opstellen van de begroting.

3.2 Bestaande kaders

De volgende twee kaders, eerder genoemd in de kadernota 2025, willen we behouden om onze plannen structureel zeker te stellen.

1. *(Extra) ombuigingen*

Tijdens de verschillende raadsessies over de kadernota is er gesproken over ombuigingen. Enerzijds betroffen dit de in de begroting 2025 opgenomen ombuigingen waar een update werd gevraagd. Anderzijds werd op de derde avond gevraagd naar extra ombuigingsmogelijkheden binnen de begroting tegenover eventuele lastenverhoging. Voor wat betreft de in de begroting opgenomen ombuigingen gaan wij in hoofdstuk 6 kort per programma in op de voorgestelde ombuigingen in het licht van vandaag de dag. Wij gaan vooralsnog geen nieuwe ombuigingen initiëren. Gelet op de ontwikkeling van het CPI-cijfer, een belangrijke factor in onze kostenontwikkeling, in relatie tot de ontwikkeling van het ozb-tarief in onze gemeenten (33,2% versus 14,8% over de periode 2016-2025) zoals met u gedeeld in de raadsessies, zien wij geen reden om nu extra ombuigingen voor te stellen. Een voorstel over de ontwikkeling van het OZB tarief leest u in hoofdstuk 6.2.

2. *Financiering vanuit extra middelen*

We zijn als Hollands Kroon gewend aan de manier waarop we onze inkomsten genereren en inzetten. Met het huidige perspectief is het nodig dat we met meer creativiteit kijken naar aanvullende bronnen van inkomsten. Te denken valt aan samenwerking met andere partijen, projecten zodanig inrichten dat subsidie kan worden verkregen, onderzoek naar andere belastingsoorten en dergelijke. In hoofdstuk 6 gaan we verder in op de kostendekkendheid van de leges en de OZB.

3.3 Aanvullende kaders

Aanvullend op bovenstaande willen wij de volgende normgetallen en uitgangspunten met u afspreken:

1. Voor de potentiële investeringen is ruimte nodig in de begroting. Dit is gebaseerd op de inventarisatielijst zoals opgenomen in bijlage 1. De omvang en het moment van investeren is vaak niet duidelijk in deze fase. Dit heeft enerzijds met het tijdstip van inventarisatie te maken. Anderzijds is dit ook een strategische keuzes om onze eigen positie niet te schaden door bepaalde zaken in openbare documenten op te nemen. Maar dat er financiële ruimte gezocht moet worden is helder. Daarom hebben wij een richtinggevend bedrag opgenomen waarbij nog sprake is van een verantwoorde verhouding tussen begrotingsomvang en kapitaallasten. Dat geeft een kader waarbinnen investeringen uitgevoerd mogen worden. De huidige kapitaallasten bedragen ongeveer 6% van de totale lasten exclusief reservemutaties (bron concept jaarrekening 2024). Om gewenste en benodigde toekomstige investeringen te kunnen blijven doen, is in de toekomst aanpassing van het investeringsvolume nodig. De huidige inzichten geven aan dat een bedrag van € 2 mln. in 2026 oplopend tot € 3 mln. in 2028 en verder aan kapitaallasten nodig is. Grof genomen komt dit overeen met een investeringsvolume van € 25 mln. tot € 35 mln. Bij het aangaan van verplichtingen dienen de kengetallen zoals beschreven bij 2 in acht genomen te worden.
2. Een belangrijke ambitie ziet toe op het woonprogramma. Wij stellen voor om als uitgangspunt te nemen dat investeringen/lasten in het woonprogramma worden terugverdiend via kostenverhaal (plankosten bovenwijks- en bovenplans) of tenminste neutrale grondexploitaties. Verlieslatende grondexploitaties worden in beginsel niet uitgevoerd, tenzij de raad anders besluit. Daar waar investeringen / lasten niet terugverdiend kunnen worden is inzet vanuit de bestemmingsreserves grondexploitatie en vastgoed mogelijk met inachtneming van de nota reserves en voorzieningen. Deze ambitie kan gepaard gaan met stevige financieringsstromen die vaak voorgefinancierd moeten worden. Voor voorfinancieringen stellen wij een plafond voor gekoppeld aan de kentallen als beschreven onder nummer 7.
3. Het bestaande grondbeleid geeft ruimte tot strategische grondaankopen. Per jaar wordt de raad om een krediet gevraagd waarbinnen deze aankopen gedaan kunnen worden. Wij stellen voor dat strategische aankopen in 2026 kunnen plaatsvinden tot een maximum van € 2,5 mln. Dit is hetzelfde bedrag als eerdere jaren. Indien dit krediet ontoereikend is, dan wordt de raad een separaat kredietvoorstel aangeboden.
4. Wij proberen ambities, wensen en ontwikkelingen zoveel mogelijk te vertalen in de begroting. Daarvoor is het wenselijk af te spreken tot waar de financiële rek gevonden mag worden. U wordt 2 keer per jaar geïnformeerd over de kengetallen, namelijk bij de begroting en de jaarstukken. De provincie hanteert voor het financieel toezicht drie categorieën; minst risicovol, neutraal en meest risicovol. Wij adviseren de categorie 'neutraal' aan te houden voor de kengetallen. In bijlage 2 vindt u de kengetallen en de categorieën. De gepresenteerde kengetallen komen uit de concept jaarstukken 2024 en zijn daarmee het meest actueel.
Richting 2028 bereiken enkele waarden de grens van de bandbreedtes. Dit is op basis van de begroting uit 2025. Deze kadernota bevat voorstellen gericht op een gezondere toekomstige financiële huishouding. Het college monitort de ontwikkeling en doet indien nodig voorstellen om gewenste investeringen binnen de bandbreedtes uit te kunnen voeren.
5. Wij stellen voor de ratio weerstandsvermogen tenminste op niveau 'c' te houden, tussen de 1 en 1,4. Dit is een gezonde norm op basis van uitgangspunten van de toezichthouder.
6. Kostendekkende tarieven en een reële OZB ontwikkeling. Zie hiervoor hoofdstuk 6.

7. In 2024 is met een afvaardiging van de auditcommissie gesproken over de indicatoren in de beleidscyclus. Uit dit gesprek zijn de volgende aandachtspunten naar voren gekomen:

- Het aantal indicatoren is te groot;
- Er zijn indicatoren waarop de invloed van de gemeente erg laag is, en daardoor minder relevant;
- Indicatoren zonder streefwaarde zijn te vrijblijvend.

In de begroting '26 worden voor elk cluster de indicatoren herijkt. Dit houdt in dat de volgende richtlijnen worden toegepast:

- BBV indicatoren komen in een losse bijlage zonder streefwaarde;
- Er komen maximaal twee indicatoren per cluster;
- De gemeente heeft vanuit eigen beleid invloed op de indicator;
- Indicatoren hebben altijd een streefwaarde;
- Er wordt een streefwaarde voor 2026 en 2029 opgenomen.

4. Autonome ontwikkelingen

4.1 Uitgangspunten van prijsontwikkelingen

Lonen en prijzen stijgen. De begroting wordt hierop aangepast zodat doelstellingen haalbaar blijven. Wij hanteren de volgende loon- en prijsontwikkelingen;

- De lonen worden aangepast met 5,2% conform het laatste voorlopige onderhandelingsresultaat VNG.
- Voor WMO- en jeugd alsmede de GR-en geldt een afwijkende loon en prijsindex (OVA index/OVA-PCC index) welke nog niet bekend is.
- De prijzen (materiele kosten) worden aangepast met 3,7% conform het CPB-cijfer van maart.
- De subsidies worden geïndexeerd met 3,7%.
- De heffingen zijn in beginsel kostendekkend. De belastingopbrengsten worden in basis geïndexeerd met 3,7% netto.

De effecten van deze loon- en prijsontwikkelingen worden integraal bij de begroting 2026 meegenomen.

4.2 Nieuwe inzichten door de voorjaarsnota van het rijk

In de voorjaarsnota stelt het kabinet een bedrag beschikbaar om de terugval in het gemeentefonds te dempen. Ook draagt het Rijk bij aan de tekorten voor de jeugdzorg en worden de gemeenten pas met ingang van 2028 aangeslagen voor de maatregelen in het kader van de Hervormingsagenda Jeugd. Daar staat wel tegenover dat die taakstelling vanaf 2028 geen € 1 miljard (op landelijk niveau) bedraagt, zoals tot nu toe het geval was, maar € 1,5 miljard (op landelijk niveau). Voor de eerste twee jaren is dit een verlichting van de bezuinigingsopgave, maar bezuinigen blijft nodig. Daar komt bij dat de financiële zorgen vanaf 2028, met name bij de jeugdzorg, alleen maar toenemen. Voor Hollands Kroon betekent dit concreet het volgende:

Effecten voor HK:	2026	2027	2028	2029
Algemene mutaties	1.096.000	1.278.000	1.218.000	1.310.000
Indexatie (alleen in 2026)	2.183.000	N/B	N/B	N/B
Jeugdzorg	2.631.766	2.529.235	-976.262	-200.000
Totaal	5.910.766	3.807.235	241.738	1.110.000

Bedragen decembercirculaire '24	97.346.001	97.266.469	97.759.217	97.558.763
---------------------------------	------------	------------	------------	------------

Bedragen na voorjaarsnota '25	103.256.767	101.073.704	98.000.955	98.668.763
--------------------------------------	--------------------	--------------------	-------------------	-------------------

- Het bedrag voor indexatie zal nodig zijn voor het opvangen van loon- en prijsstijgingen en geeft geen extra begrotingsruimte voor nieuwe wensen/ambities. Daarom gaan we er in deze kadernota vanuit dat deze neutraal doorwerkt in de begroting.
- Ten aanzien van de intensivering van de jeugdzorg voorzien wij naast de extra middelen die we nu ontvangen, ook een autonome toename van de lasten. Als gemeente moeten wij wel een inspanning leveren om de lasten niet toe te laten nemen, omdat de middelen in 2028 en 2029 afnemen.

4.3 IT en cybersecurity

4.3.1 NIS 2 (Cyberbeveiligingswet)

De NIS2-richtlijn is een herziening van de oorspronkelijke Network and Information Security Directive (NIS-richtlijn). Deze richtlijn heeft als doel de cyberbeveiliging en weerbaarheid van essentiële diensten binnen de EU te versterken. Nationaal is deze richtlijn vertaald naar de cyberbeveiligingswet. Gemeentelijke organisaties vallen onder de reikwijdte van deze richtlijn en moeten aanzienlijke aanpassingen doorvoeren om aan de nieuwe eisen te voldoen.

Verplichtingen en Vereisten

De cyberbeveiligingswet introduceert strengere beveiligingsnormen en meldingsvereisten voor incidenten. Gemeentelijke organisaties moeten voldoen aan de volgende verplichtingen:

- **Zorgplicht:** Gemeenten moeten een risicobeoordeling uitvoeren en passende maatregelen nemen om de continuïteit van hun diensten te waarborgen en de gebruikte informatie te beschermen.
- **Meldplicht:** Incidenten die de continuïteit van dienstverlening aanzienlijk verstoren, moeten binnen 24 uur worden gemeld bij de toezichthouder.
- **Registratieplicht:** Gemeenten onder de cyberbeveiligingswet moeten zich verplicht registreren in het entiteitenregister van het Nationaal Cybersecurity Centrum. Het register biedt inzicht aan toezichthouders.
- **Toezicht:** Binnen de gemeente is het van belang dat primair de gemeenteraad toezicht houdt op de naleving van de wet. De raad doet dit door het oppakken van een kader stellende en controlerende rol en het borgen van voldoende budget. Naar aanleiding van de ENSIA-rapportage, het jaarverslag informatiebeveiliging en de voorjaars- en najaarsnota. Kunnen er gesprekken gevoerd worden met het college en ambtelijk verantwoordelijken over de stand van zaken en benodigde acties.

De impact op gemeentelijke organisaties zal voelbaar kunnen zijn. Een ontwikkeling is dan ook dat de teams uitvoerig gaan onderzoeken wat de impact kan zijn voor de huidige budgetten en of deze toereikend genoeg zijn in de toekomst, met het oog op implementatie van de cyberbeveiligingswet. De nadruk komt te liggen op het voldoen aan de strengere beveiligingseisen en op het investeren in de benodigde infrastructuur, organisatiewijzigingen en het ontwikkelen van kennis en kunde.

Gemeenten moeten hun huidige processen herzien en verbeteren om te voldoen aan de zorgplicht, meldplicht, registratieplicht en toezicht. Dit omvat het in kaart brengen van vitale processen en toeleveranciers en het verbeteren van de beveiliging van deze processen. Hoewel cyberbeveiligingswet hier een noodzakelijkheid van maakt, zet Hollands Kroon al sterk in op continuïteit middels “business continuity management”, het investeren in een uitbreiding van formatie binnen het cluster ICT middels informatiebeveiliging beheerders En een integraal gedragen risicobeheersingsmodel.

De implementatie van de cyberbeveiligingswet gaat een aanzienlijke inspanning vergen van gemeentelijke organisaties. Ook zal er blijvend geïnvesteerd moeten worden in het versterken, aanpassen en optimaliseren van de gemeentelijke processen. Dit om te voldoen aan de nieuwe eisen van de cyberbeveiligingswet.

4.3.2 De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv)

De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) treedt op 1 januari 2026 in werking. Deze wet heeft als doel om burgers en bedrijven het recht te geven om hun zaken met de overheid digitaal af te handelen. Deze wet gaat aanzienlijke veranderingen teweegbrengen in de manier waarop gemeentelijke organisaties hun diensten verlenen en communiceren met burgers. De Wmebv introduceert verschillende verplichtingen voor gemeentelijke organisaties waaronder het recht op digitale communicatie. Burgers en bedrijven kunnen officiële berichten digitaal indienen bij bestuursorganen. Bestuursorganen moeten een ontvangstbevestiging sturen voor digitale berichten en een passende ondersteuning bieden bij digitale communicatie. Daarnaast worden bij technische storingen de indieningstermijn verlengd.

Om te blijven voldoen aan de nieuwe eisen voor digitale communicatie en digitale veiligheid, is het misschien nodig om in de toekomst extra geld uit te geven. Dit geld is dan nodig voor infrastructuur, software en training van personeel.

Op het gebied van data zal de Wmebv impact hebben op:

- Verhoogde Data Volumes:
- Door de verplichting om digitale communicatie te ondersteunen, gaan gemeentelijke organisaties een toename zien in het volume van data die verwerkt en opgeslagen moeten worden. Dit vereist robuuste data managementsystemen om deze gegevens efficiënt te beheren.
- Data beveiliging:
- De Wmebv stelt eisen aan de beveiliging van digitale berichten. Dit betekent dat gemeenten hun beveiligingsmaatregelen voor data moeten versterken. Onder andere het implementeren van encryptie, toegangscontroles en andere beveiligingstechnieken om de integriteit en vertrouwelijkheid van gegevens te waarborgen.
- Data kwaliteit:
- Gemeenten moeten zorgen voor de nauwkeurigheid en betrouwbaarheid van de gegevens die zij ontvangen en verwerken. Dit betekent dat er processen moeten worden geïmplementeerd voor data validatie en kwaliteitscontrole.
- Data governance:
- De Wmebv vereist dat gemeenten duidelijke richtlijnen en verantwoordelijkheden vaststellen voor het beheer van digitale communicatie. Belangrijk hierbij is het definiëren van rollen en verantwoordelijkheden voor data management en het opstellen van beleid voor data governance.
- Dataïntegratie:
- Gemeenten moeten systemen en processen ontwikkelen om digitale berichten naadloos te integreren in bestaande data management systemen.

4.4 Geopolitieke ontwikkelingen

De huidige geopolitieke spanningen kunnen ook gevolgen hebben voor Hollands Kroon. Bijvoorbeeld op de economische situatie in Nederland en op de handelsbetrekkingen. Dit kan leiden tot verstoringen in de toeleveringsketens, mogelijk ook van lokale bedrijven in Hollands Kroon. Daarnaast kunnen geopolitieke conflicten de energieprijzen beïnvloeden, wat weer gevolgen heeft voor de kosten van gemeentelijke diensten en infrastructuurprojecten.

De wereldwijde economische verschuivingen, zoals de opkomst van nieuwe economische machten en de toenemende digitalisering, hebben directe en indirecte effecten op lokale economieën. Voor Hollands Kroon betekent dit dat er kansen zijn voor economische groei. Door innovatie en technologische vooruitgang, maar ook door de noodzaak om zich aan te passen aan een snel veranderende wereld.

Klimaatverandering en duurzaamheid blijven cruciale mondiale uitdaging die lokale gevolgen hebben. Gemeenten zoals Hollands Kroon moeten zich voorbereiden op extreme weersomstandigheden en de impact daarvan op infrastructuur en leefomgeving. Daarnaast biedt de overgang naar duurzame energiebronnen kansen voor lokale economische ontwikkeling en werkgelegenheid.

Mondiale demografische trends, zoals vergrijzing en migratie, hebben invloed op de bevolkingssamenstelling en de vraag naar gemeentelijke diensten. Hollands Kroon moet inspelen op deze veranderingen door passende voorzieningen en ondersteuning te bieden aan een diverse en veranderende bevolking. Het geopolitieke klimaat en mondiale ontwikkelingen zouden een breed scala aan effecten op gemeente Hollands Kroon kunnen hebben. Door proactief in te spelen op deze trends en uitdagingen, kan de gemeente niet alleen de negatieve gevolgen beperken, maar ook nieuwe kansen benutten voor duurzame groei en ontwikkeling.

4.5 WMO en Jeugd

Afgezien van loon- en prijsontwikkelingen zien we in de WMO en Jeugd een toename van kosten door zorgzwaarte, toename van de vraag naar WMO voorzieningen en voorinvesteringen zoals de JOK/JOS gericht op de benodigde besparingen in de toekomst. Dit nemen we mee in de gehele herijking van de jeugdzorg richting de begroting.

5. Kostendekkende leges en onroerende zaakbelasting

5.1 Leges

Vanuit het uitgangspunt van kostendekkende leges geven we in deze kadernota richting aan hoe we hier mee om willen gaan bij de begroting. Op dit moment onderzoeken we diverse beleidsterreinen waarbij we kijken naar de verhouding van onze baten en de lasten. De keuzerichting wordt te zijner tijd aan u voorgelegd. Hierna volgt voor een aantal leges een nadere toelichting.

Taakveld Burgerzaken

De rijbewijzen en reisdocumenten zijn niet kostendekkend. Dit komt doordat wij een uitgestrekte gemeente hebben. We nemen de aanvraag van rijbewijzen en reisdocumenten op locatie op en leveren deze op locatie naar keuze af, zonder hiervoor kosten in rekening te brengen. Hoewel de wet deze mogelijkheid wel biedt. De kosten voor het inzetten van ons wagenpark, als onderdeel van ons dienstverleningsconcept, zijn in onze huidige berekening nog niet meegenomen. Dit, gecombineerd met het wettelijk maximumtarief dat aan de rijbewijzen en reisdocumenten is verbonden, zorgt voor het niet kostendekkend zijn van deze categorie.

Opties zijn bijvoorbeeld:

- De gemeente kiest ervoor om kosten in rekening te brengen voor het opnemen en bezorgen van de rij- en reisdocumenten op locatie. Hierdoor worden de baten van de gemeente verhoogd.
- De gemeente kiest ervoor om de kosten te verlagen. Dit door het schrappen van de optie om de aanvraag op locatie op te nemen en om de documenten aan huis te bezorgen. Dit laatste betekent wel een verslechtering van de dienstverlening, aangezien deze vormen erg worden gewaardeerd door inwoners.
- De gemeente kan er ook voor kiezen om de huidige werkwijze in stand te laten en het niet kostendekkend zijn te aanvaarden.

Het college wil in de uitwerking van de visie op dienstverlening verschillende opties meenemen. Op basis daarvan richting de begroting beleidsmatig en financieel onderbouwde keuze voorleggen.

Taakveld Begraafplaatsen.

De begraafplaatsen zijn nog niet geheel kostendekkend. In oktober 2023 heeft u een toekomstvisie begraafplaatsen ter kennisname ontvangen waarin wij als college de richting hebben vastgesteld die wij zien voor onze begraafplaatsen, waarbij we de toekomstbestendigheid van de begraafplaatsen vooral zoeken in functieverbreding en aansluiten bij de trends en ontwikkelingen om te voorkomen dat de jaarlijkse kosten oplopen. In deze kadernota sluiten wij aan bij deze toekomstvisie en benoemen hier concreet de stappen die wij in de komende jaren willen nemen. Deze stappen worden in de desbetreffende begrotingen nader uitgewerkt en waar nodig worden u separate voorstellen aangeboden.

In het kort ging het om de volgende (beleids)voorstellen in de toekomstvisie 2023 die nog niet zijn doorgevoerd, maar wel voor 2026 en 2027 op de planning staan:

- Natuurbegraven aanbieden op Anna Paulowna: er is een toenemende vraag naar natuurlijk begraven. In Anna Paulowna is die mogelijkheid aanwezig. (Zie ook de bijlage bij de toekomstvisie 'natuurlijk begraven' als denkrichting.)
- Natuurlijk as bestemmen. Dit is een aanvulling op het voorstel natuurlijk begraven.

- Toevoegen van informatieborden en QR-codes op begraafplaatsen. Op die manier worden inwoners geïnformeerd over de begraafplaatsen en de historie.
- Het (gefaseerd) toevoegen van gedenkmomenten op de begraafplaatsen Anna Paulowna, Nieuwe Niedorp en Hippolytushoef. Op de begraafplaats in Middenmeer is al een gedenkmoment. Deze behoefte blijkt voor meer begraafplaatsen te bestaan.
- Het aanbieden van foetusgraven op (nader te bepalen) begraafplaatsen. 60 mensen hebben in de vragenlijst aangegeven graag een foetusgedeelte op de begraafplaats te zien.
- Het waar mogelijk weghalen en opwaarderen van de urnenmuren op het uitbreidingsdeel van begraafplaats Middenmeer. Omdat we natuurlijk willen begraven aan de achterzijde van deze urnenmuur zouden we deze graag willen opwaarderen naar een mooie groene biodiverse vorm van een urnenmuur. Dit door bijvoorbeeld de gele muren te vervangen door greenwallen. Hierdoor krijgen we een mooier, natuurlijker uitstraling met meer biodiverse mogelijkheden.
- Graftekens van oude graven bewaren op een apart deel. De werkgroep begraafplaats Middenmeer beheert en onderhoudt deze graftekens. Door een groep vrijwilligers is er vraag naar om zoiets te realiseren.
- Onderzoek doen naar het toevoegen van een dierenbegraafplaats op een van de begraafplaatsen. Uit de vragenlijst kwam er naar voren dat 31% van de ondervraagde interesse heeft om een gedeelte van een begraafplaats hiervoor in gebruik te nemen.

Waar de gemeente aan de batenkant kan sturen kan zij dat ook aan de lastenkant. Dit zou kunnen door enerzijds het aantal begraafplaatsen te verminderen, anderzijds zou het kunnen door de begraafplaatsen te benoemen als herdenkingsparken waardoor de lasten voor het onderhoud onder de openbare ruimte vallen. Dit laatste is feitelijk een boekhoudkundige aanpak daar de lasten in totaliteit niet afnemen.

Indien de gemeente een begraafplaats sluit dan nemen de lasten niet af omdat we de verplichting hebben zolang er contracten zijn met de nabestaanden. Een dergelijk besluit zal wel gepaard gaan met weerstand onder de dorpsgemeenschap waar de begraafplaats gesloten gaat worden en er zal voor de gereserveerde graven een alternatief gezocht moeten worden.

Het is ook mogelijk het onderhoudsniveau van de begraafplaatsen te wijzigen naar niveau B. Dit brengt een lastenverlaging met zich mee, maar zal ook leiden tot een minder fraaie aanblik en niet aansluiten bij de wens van de bevolking om het onderhoud van de openbare buitenruimte op een hoger niveau te brengen.

De verschillende varianten (meer, neutraal of minder lasten) worden meegenomen in de beleidsvoorstellen die u te zijne tijd worden aangeboden.

Taakveld Rioolheffing

Ten aanzien van deze heffing heeft de raad gevraagd naar andere mogelijkheden van heffing en tariefbepaling. Dit betreft een specifiek onderwerp en dit hebben we extern belegd, waarbij er een tweedeling is gemaakt. Eerst wordt er overzicht gemaakt van alternatieven voor de maatstaf rioolheffing waarbij de voor- en nadelen per maatstaf worden weergegeven. Daarna is het mogelijk om een of meerdere maatstaven uit te werken met de bijbehorende financiële gevolgen. Dat is een intensief traject. Wij komen zodra de tijd daar is bij u terug om voor dit onderdeel budget aan te vragen.

N.B. Het eventueel aanpassen/wijzigen van de wijze van heffing heeft grote gevolgen voor het kostendeckingsplan van Riolering. Dit wordt vastgesteld in het PSWR en vaststelling daarvan zal pas in 2028 plaatsvinden. Het huidige PSWR ligt vast voor 2023-2027. Vooralsnog wordt eerst het overzicht uitgewerkt zodat duidelijk is welke mogelijkheden voor rioolheffing er zijn. Wij verwachten dat dit in de komende maanden duidelijk wordt.

Taakveld bouw en woonvergunningen.

Wij werken hier naast de leges ook met intentie- en anterieure overeenkomsten. Wij zijn echter ook bezig met het opstellen van de nota kostenverhaal. Met deze nota kunnen we als gemeente een bijdrage vragen aan de project-ontwikkelaars voor de investeringen die wij als gemeente maken ten behoeve van het te ontwikkelen gebied. Binnenkort is er een beeldvormende vergadering over deze dit onderwerp. Aanvullend werken we aan de nota kostentoerekening voor de overige lasten, deze wordt richting de begroting aan u voorgelegd.

5.2 Onroerende zaak belastingen

Om gezamenlijke ambities blijvend uit te kunnen voeren is aanvullende begrotingsruimte nodig. Wij kunnen momenteel nog niet alle benodigde toekomstige investeringen kwantificeren. Kijkend naar de aard van genoemde investeringen in bijlage 1 gaat dit naar verwachting om forse bedragen. De huidige financiën, dus zonder beoogde investeringen uit bijlage 1, begeven zich richting 2028 naar kritieke waarden kijkend naar de financiële kengetallen. Hierover bent u in de eerste informatie avond geïnformeerd. Aanvullend zijn de ravijnjaren nog steeds van toepassing. Het rijk heeft de korting op het gemeentefonds iets verlaagd, maar dat helpt onvoldoende de begroting sluitend te krijgen bij gelijkblijvende ambities en investeringswensen.

Verder geldt dat het rijk in de systematiek van de verdeling van het gemeentefonds rekening houdt met de OZB opbrengsten die gemeenten zelf ophalen. Kortweg houdt dit in dat het Rijk OZB opbrengsten (gedeeltelijk) in mindering brengt op de uitkering uit het gemeentefonds. De korting die het Rijk hiervoor toepast versus de werkelijke OZB opbrengsten die Hollands Kroon ophaalt lopen redelijk in de pas. Oftewel; deze korting kunnen we redelijk opvangen. Wij zien wel een patroon dat de verschillen tussen OZB-korting en werkelijke OZB opbrengsten wat uit elkaar lopen in het nadeel van de gemeente. Dat geeft een motivatie de OZB tarieven hierop aan te passen.

Het blijvend kunnen uitvoeren van de gezamenlijke ambities, het opvangen van de korting op het gemeentefonds en het opvangen van de OZB korting op het gemeentefonds leiden ertoe dat een OZB verhoging nodig is. Wij schatten de benodigde verhoging binnen een bandbreedte op 6 tot 12 procent. In de kadernota reken we met 9%. (ook al is hierop een beperkte correctie gekomen, zie hoofdstuk 5.2). Nadere specificering wordt uitgewerkt richting de begroting.

5.3 Overige belastingen en heffingen

Toeristenbelasting

Wij zetten in op toerisme en verrichten daar veel inspanningen voor en investeren daar ook in. Vanuit dit gezichtspunt vinden we het realistisch om de toeristenbelasting in onze gemeente te verhogen. Gelet op de ons omringende gemeenten is ons tarief van 1,55 euro laag. Wij zijn voornemens bij de begroting een tarief van 2 euro voor te stellen voor 2026.

Toeristenbelasting arbeidsmigranten

In 2012 is het project Compas gestart. Dit project had tot doel de aanwezigheid van arbeidsmigranten te reguleren. Daarbij is ook nagedacht over het idee om Toeristenbelasting te gebruiken als dwangmiddel om arbeidsmigranten in te schrijven. In een memo aan de raad is uitgelegd waarom het op dat moment geen goed idee was om toeristenbelasting op te leggen aan arbeidsmigranten.

In de verordening toeristenbelasting is in 2020 de vrijstelling voor arbeidsmigranten geschrapt. Dit is benoemd in een memo bij het raadsvoorstel. Het doel hiervan was dat zoveel mogelijk arbeidsmigranten zich zouden inschrijven. De toeristenbelasting was in dit geval bedoeld als een boete wanneer arbeidsmigranten zich niet zouden inschrijven. Hier is in de raad voorafgaand (juni 2019) geïnformeerd bij de vaststelling van de beleidsregels huisvesting tijdelijke werknemers) Vervolgens ontvingen de agrariërs die overnachting boden een brief met het verzoek de aangifte in te vullen. Die werden hierdoor verrast. Hierover is commotie over ontstaan omdat de betreffende agrariërs heel laat hierover werden geïnformeerd. Daarna is een motie ingediend door CDA, VVD en OHK, waarna de vrijstelling (met terugwerkende kracht) weer werd opgenomen in de verordening. Daarna is het niet meer ter sprake gebracht. Richting de begroting 2026 willen wij over deze vrijstelling met u in gesprek.

6. Ontwikkelingen per Programma

6.1 Bedrijvigheid

Voor de kadernota en begroting 2025 zijn door college en raad speerpunten geformuleerd. Deze speerpunten zijn onveranderd. Veel acties die in 2025 in gang zijn gezet om deze speerpunten te bereiken, zullen in 2026 doorlopen. Denk voor programma Bedrijvigheid aan:

- Impuls verduurzaming woningen (i.s.m. leefbaarheid);
- Opgaven & huisvesting arbeidsmigranten/nieuwkomers;
- Uitbreiding werklocaties/bedrijventerreinen;
- Uitvoering geven aan landschappelijke inpassing van bedrijventerreinen;
- Uitvoering geven aan de pilot vergroening en verduurzaming bedrijventerreinen;
- A7 corridor en Agriport;
- Visserij Ontwikkel Plan (VOP)/Blue Food Center Wieringen;
- De uitwerking toekomst Oude Zeug (i.c.m. Den Oever);
- Havenverordening Oude Zeug en Den Oever;
- Uitvoering 100 jaar Zuiderzeewerken;
- Nadere uitwerking voor het realiseren van een Agritech campus;
- Arbeidsmarkt & onderwijs (i.s.m. Vitaliteit);
- Aanpak landelijk gebied (Kop & HK);
- Uitvoering Cultuurvisie;
- Aanbod verblijfsgelegenheid voor toeristen (o.a. vitaliteit) en gebruik door arbeidsmigranten (i.s.m. Wonen).

Economische ontwikkelingen

We zien zowel in de regio als lokaal een (onderzochte) behoefte aan nieuwe werklocaties. In 2026 werken we deze behoefte verder uit. In 2026 kan dit leiden tot gebiedsontwikkeling gericht op nieuwe werklocaties, waarbij ook wordt gekeken naar de mogelijkheden voor transformatie en herstructurering van bestaande bedrijventerreinen. De opgave voor landschappelijke inpassing, verduurzaming en vergroening van de bedrijventerreinen wordt hierbij betrokken. Daarnaast zien wij een aantal (landelijke) ontwikkelingen met een grote maatschappelijke impact op ons afkomen. Met name in de Wieringermeerpolder. Hierbij is niet alleen de economische ontwikkeling leidend, maar hebben wij ook oog voor de maatschappelijke, ruimtelijke en duurzame impact. De ervaringen die wij hebben opgedaan met het inspiratiekader Brede Welvaart worden meegenomen in de Omgevingsvisie Hollands Kroon.

Regionale Samenwerking

De goede samenwerking met de verbonden partij 'De Kop NH' wordt ook voor 2026 en verder voortgezet. De bijdrage van €3,50,- per inwoner wordt verhoogd naar €5,50,- per inwoner. Buurgemeente Den Helder neemt ook voor de komende jaren het penvoerderschap op zich.

In 2026 wordt een ontwerp voor een bedrijfsvoeringorganisatie voor zienswijzen aangeboden aan de gemeenteraden. Investerings voor deze samenwerking zowel de sociale als de fysieke opgaven krijgen een plek in deze kadernota of volgende. De benodigde bijdragen worden geschat op € 163.000 en € 54.000.

Regiodeal

In 2023 sloegen 17 gemeenten, ondernemers en onderwijsinstellingen de handen ineen om gezamenlijk een Regio Deal aan het Rijk voor te stellen. Het initiatief 'Samen Noord-Holland Noord versterken' richt zich op verschillende belangrijke thema's, waaronder het verbeteren van de bereikbaarheid, het aanpakken van netcongestie en het versterken van de arbeidsmarkt. Daarnaast speelt de instandhouding van voorzieningen een cruciale rol, zoals benadrukt in het rapport 'Elke Regio Telt'. Door middel van de Regio Deal werken de Rijksoverheid en regionale partijen samen om de leefbaarheid, het wonen en het ondernemen te verbeteren—vooral in gebieden die baat hebben bij extra ondersteuning. Het ministerie heeft inmiddels de Regio Deal toegekend, met een budget van 32,5 miljoen euro. Halverwege 2025 wordt gestart met de (verzameling van) projecten die onderdeel gaan uitmaken van de Regio Deal.

Stand van zaken ombuigingen

Cluster	Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Stand van zaken / Haalbaarheid
Economische Ontwikkeling	Revitaliseringsfonds	-150	-150	-150	-150	Gelet op de aanwezige ambities zijn deze middelen nodig. De ombuiging vervalt.
Economische Ontwikkeling	Economische Koers	-15				De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Economische Ontwikkeling	Onderzoeken detailhandel/ bedrijventerreinen/R&T	-25	-25	-25	-25	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast. Inzet vooral in bestaande menskracht.
Economische Ontwikkeling	Ruimtelijke ontwikkeling	-10	-10	-10	-10	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Toerisme	Gebiedsmarketing	-50	-50	-50	-50	Gelet op de aanwezige ambities zijn deze middelen nodig. De ombuiging vervalt.
Toerisme	Ruimtelijke ontwikkeling	-40	-40	-40	-40	Gelet op de aanwezige ambities zijn deze middelen nodig. De ombuiging vervalt.

Wensen en ontwikkelingen

In de regionale gebiedsmarketing binnen 'Samen op Kop' beogen we in de komende jaren toe te werken naar een professionele destiniatiemarketingorganisatie Kop van Noord-Holland. Daarvoor zijn juist extra middelen nodig (50K per gemeente per jaar). Ook voor het tweede jaar van het programma ZuiderZeeWerken zijn meer in plaats van minder middelen nodig. Onder andere voor de (grote bruine) toeristische borden langs de A7 en de N-wegen (voor de Zuiderzeewerken, het versterken van het voormalig eiland Wieringen en het promoten van Agrarische hoofdstad) en de ondersteuning van die gebiedspromotie (circa 100K per jaar voor 2026-2029). Daaraan gekoppeld is ook het beoogde ruimtelijke project 'Het leesbaar en herkenbaar maken' in het landschap van onze sterke punten Zuiderzeewerken, agrarische hoofdstad & Agritech Campus, het grootste aaneengesloten bollengebied en het voormalig eiland Wieringen. Ook een plan voor revitalisatie van (het beleefbaar maken van) de toegangspoort Kerkweg-Oude Veer-jachthaven-Hoenderdaell wordt eind 2025/begin 2026 beoogd ('toerisme – ruimtelijke ontwikkeling'). Voor de meer structurele aanpak van de exploitatie en inrichting van de haven van Den Oever vanaf 2026 zal in 2025 intern een plan worden gemaakt, in combinatie met een ruimtelijk beeldkwaliteitsplan van de haven, de toegankelijkheid, de overgangen naar het dorp en de voet- en fietspaden en routes rondom Den Oever. Dit wordt in de begroting 2026 financieel vertaald.

6.2 Dienstverlening

Dienstverlening strategisch speerpunt

In de begroting van 2025 heeft het college 'Dienstverlening: in contact met de samenleving' benoemt als strategisch speerpunt voor 2025 en 2026. Dit strategische speerpunt blijft van groot belang. In 2025 wordt de visie op de dienstverlening van de gemeente uitgewerkt en in 2026 wordt dit verder ten uitvoer gebracht. Indien hier structurele kosten mee gepaard gaan, wordt hier een inschatting van gemaakt bij het uitwerken van de visie en worden deze bij de begroting 2026 of in de eerste bestuursrapportage 2026 voorgelegd aan de raad. Daarbij wordt ook de afweging voorgelegd van de kostendekkendheid van gemeentelijke diensten.

Gemeenteraadsverkiezingen

In 2026 organiseert de gemeente Hollands Kroon de gemeenteraadsverkiezingen. Een belangrijk moment voor de democratische waarden en het gemeenschapsgevoel in onze samenleving. Vanuit de gemeente zorgen we ervoor dat het proces van de verkiezingen zo goed en ordentelijk mogelijk plaatsvindt. We streven ernaar om de verkiezingen zo toegankelijk mogelijk te maken voor al onze inwoners. Dit betekent dat we zorgen voor duidelijke informatie over het verkiezingsproces, gemakkelijke toegang tot stembureaus en ondersteuning voor mensen met speciale behoeften. Daarnaast zetten we in op de betrokkenheid van onze inwoners. Door middel van voorlichtingscampagnes en interactieve platforms moedigen we burgers aan om actief deel te nemen aan het politieke proces. Dit helpt niet alleen bij het maken van geïnformeerde keuzes, maar versterkt ook het gevoel van gemeenschap en verantwoordelijkheid. Door te focussen op een ordentelijk proces, toegankelijkheid en inwonerparticipatie zorgt Hollands Kroon ervoor dat zoveel mogelijk mensen stemmen, dat elke stem telt en dat onze gemeenschap sterker en meer verbonden wordt.

Lange termijn huisvesting bestuur en organisatie

De verkiezingen resulteren in een nieuwe raad en een nieuw college in 2026. Hollands Kroon wil de huisvesting van het gemeentelijke apparaat en bestuur optimaliseren en mogelijk concentreren op één locatie. Hiervoor loopt een gedegen onderzoek door een adviesbureau naar het ontwikkelen van haalbare, duurzame en toekomstbestendige oplossingen. Ook de verkenning naar uitbreidingsmogelijkheden van het Kroondomein kan worden gedaan. De raad zal in dit proces ook worden geconsulteerd. Het doel is om eind 2025/ begin 2026 aan de raad een eerste concept voor te leggen om bestuur en organisatie bij elkaar te brengen in een open en toegankelijke omgeving, waar ook inwoners welkom zijn. De definitieve beslissingen worden na de verkiezingen aan de raad voorgelegd.

Stand van zaken ombuigingen

Cluster	Onderwerp	2026	2027	2028	2029	Stand van zaken / Haalbaarheid
Leges & Heffingen	OZB - Bedrijven	-200	-200	-200	-200	Dit wordt verwerkt in de tarieven voor 2026.
Organisatie	Online / websites	-15	-15	-15	-15	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Organisatie	Abonnementen	-55	-55	-55	-55	Er zijn een aantal verplichte abonnementen waarop geen besparing mogelijk is. Daarnaast zijn de tarieven meer gestegen dan onze budgetten. Met de huidige inzichten is deze ombuiging niet realistisch meer. De ombuiging vervalt.
Organisatie	Data	-50	-50	-50	-50	Dit staat haaks op De Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) en is door voortschrijdend inzicht niet realistisch meer.
Organisatie	Consumpties	-25	-25	-25	-25	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Organisatie	Externe ruimten	-25	-25	-25	-25	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Organisatie	Ontwikkelbudget	-10	-10	-10	-10	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Organisatie	Inhuur	-300	-300	-300	-300	Dit nemen we mee bij de analyse van de kostenontwikkeling van regie naar ontwikkelorganisatie. Vooralsnog in 2026 niet opgevoerd.
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve beheer openbare Ruimte	-183	-185	-187	-187	Dit wordt gerealiseerd
Mutatie Reserve Leefbaarheid	Reserve beheer openbare Ruimte 2	-217	-215	-213	-213	Dit wordt gerealiseerd

6.3 Leefbaarheid

Wonen

Parallel aan de vastgestelde woonvisie uit 2024 is het project 'Versnelling Woningbouw' opgestart met als doel om 3200 woningen te bouwen voor eind 2030, reguliere woningen en daarnaast 500 flexwoningen op te zetten. Met dit doel voor ogen is de inzet voor 2026, naast de lopende projecten en de initiatieven van buiten, gericht op; het uitvoeringsplan integrale gebiedsontwikkelingen Winkel/ Nieuwe Niedorp conform de vastgestelde dorpsvisie, het starten van de uitvoering woningbouw Limmerschouw te Winkel, het definitief ontwerp gebiedsontwikkelingen Wieringerwerf, het starten van gebiedsontwikkeling Middenmeer, het kostenverhaal & vereveningsfonds in werking brengen en het verder uitrollen van de uitvoeringsorganisatie. Om dit te realiseren in 2026 wordt een incidenteel budget gevraagd gelijkwaardig aan 2025 die bij de begroting wordt toegelicht. De bedoeling is dat dit budget met de uitvoerende projecten, door middel van het doorberekenen van plan- en uitvoeringskosten, terugverdiend worden in de aankomende jaren.

Duurzaamheid en milieu

Opgave verduurzaming & vergroening bedrijventerreinen door middel van verdere uitrol van bestaande pilots; industrieweg Middenmeer.

In 2025 is het college gestart met de opgave verduurzaming en vergroening van bedrijventerreinen door middel van een pilot. Deze pilot is van start gegaan op bedrijventerreinen, Industrieweg Middenmeer, mede doordat er op deze locatie nog beschikbare middelen waren vanuit de GREX en doordat in staat waren om aanvullende subsidies aan te vragen bij de Provincie Noord-Holland.

Opgave landschappelijke inpassing bedrijventerreinen

Eind 2024 heeft de gemeenteraad het beleidskader landschappelijke inpassing bedrijventerreinen vastgesteld. Ook hier volgde in 2025 een pilot locatie waar op basis van de nieuwe regelgeving het aanzicht en de overgang van landschap naar dit bedrijventerrein aangepakt wordt. Op basis van een ontwerpschets en afstemming met Parkmanagement en de huidige gebruikers, is in 2025 een groensingel op Robbenplaat gerealiseerd. Dit was mogelijk uit de aanwezige middelen van de GREX. Voor toekomstige locaties zal er een inventarisatie van capaciteit en middelen plaatsvinden om ook andere bestaande terreinen landschappelijk te kunnen inpassen.

Begin 2026 willen wij terugkomen met de evaluatie van deze beide pilot's, waarin we inzichten geven in de behaalde resultaten en de geleerde lessen. De ambitie is om deze opgave voort te zetten en verder uit te rollen naar andere bedrijventerreinen in de gemeente, zodat er structureel bijgedragen kan worden aan het ambitieniveau voor verduurzaming en vergroening en landschappelijke inpassing van bedrijventerreinen. Echter, om deze opgave in 2026 en verder succes voort te zetten, zijn aanvullend structureel financiële middelen noodzakelijk.

Onderhoud groen

Het budget voor het structureel onderhoud van het groen staat onder druk. Er zijn vooral onvoldoende middelen voor de renovatie van sier- en bosplantsoen in de dorpen en groot onderhoud van de groensingels in het buitengebied. Met de impuls gelden voor de komende 2 jaar (2025-2026) gaan we een groot deel van het achtergebleven onderhoud wegwerken. Het is daarna echter van belang om het structurele beheerbudget zodanig te verhogen dat dit soort incidentele acties in de toekomst niet meer nodig zijn en om de algehele kwaliteit van het openbaar groen op orde te houden.

Areaalbeheer

Progressie in nieuwe beleidsregels bewegwijzering. Dit heeft gevolgen voor het budget (incidenteel en structureel); vervangen komborden, vervangen ANWB-wegwijzers, gemeentelijke bewegwijzeringen volgens richtlijnen, verkeersborden inspectie, ophogen vast budget bebording. Daarnaast is er de wens om ons wegennet verkeersveiliger te maken (bijvoorbeeld door verbreding Flevoweg tegelijkertijd bij het geplande onderhoud) en overwegen we de invoering van 30 km zones in de dorpskernen.

Gemeenschappelijke regelingen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Op basis van de regeling Financiële uitgangspunten Gemeenschappelijke regelingen wordt de gemeentelijke bijdrage voor 2026 geïndexeerd met 7,4%. De loonindexatie bedraagt 7,20% en de prijsindexatie 8,00%, welke in de verhouding 70%-30% meewegen. De indexatie is door een correctie op de indexatie 2023 verhoogd doordat de inflatie in dat jaar buitenproportioneel was gestegen. Ten opzichte van 2025 neemt de gemeentelijke bijdrage voor 2026 daardoor toe met € 4.116.509. Daarnaast wordt de bijdrage nog verhoogd met € 1.405.645 voor de ontwikkelopgave brandweer. In de vergadering van het algemeen bestuur op 14 maart 2025 is besloten dat in 2026 een bezuiniging van 4% moet worden doorgevoerd, zijnde € 2,389.800. Het over de gemeenten te verdelen totaalbedrag komt hiermee op € 57.355.208. De bijdrage van Hollands Kroon stijgt naar € 4.220.941

Omgevingsdienst

De begroting is geïndexeerd met 7,34% (gewogen gemiddelde). In het kader van het IBP-VTH heeft de OD NHN een plan van aanpak gemaakt om te gaan voldoen aan door het rijk gestelde criteria van robuustheid. Met de uitvoering wordt in de loop van 2025 een begin gemaakt. Het aandeel van Hollands Kroon zou € 60.000 bedragen in 2026, voor 2027 komt daar € 80.000 bovenop. De bijdrage van Hollands Kroon stijgt naar € 2.297.000

Stand van zaken ombuigingen

Cluster	Onderwerp2	2026	2027	2028	2029	Stand van zaken / Haalbaarheid
Infrastructuur	Voorbereiding Administratie Toezicht	-100	-100	-100	-100	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Omgevingskwaliteit	Wonen	-100	-100	-100	-100	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.

Wensen en ontwikkelingen

Verduurzaming huidige woningen

Verwacht wordt dat de subsidie klimaat adaptieve maatregelen gretig aftrek zal vinden en de intentie is om de subsidie in 2026 te verlengen.

Ontwikkeling Kooyhaven

De ontwikkeling van Kooyhaven wordt nu geleid vanuit de provincie en de Port of Den Helder. De noodzaak van meer eigen regie op deze gebiedsontwikkeling wordt gevoeld. Daar zijn ook meer middelen voor nodig.

Integrale handhavingsactie ondermijning

In het kader van ondermijnende criminaliteit wordt een pilotproject opgestart voor integrale handhavingsacties. De financiële effecten worden bij de begroting 2026 verder uitgewerkt.

Ophoging startersleningen

Om ook in 2026 eenzelfde aantal startersleningen te kunnen verstrekken, krijgt u in de begrotingsvaststelling 2026 nogmaals een gelijk verzoek om het aantal startersleningen in dat jaar op te hogen naar 50 stuks.

6.4 Vitaliteit

Stand van zaken ombuigingen

Cluster	Onderwerp2	2026	2027	2028	2029	Stand van zaken / Haalbaarheid
Bestaanszekerheid	GR GRGA - Taakstelling	-193	-277	-432	-432	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.
Sport & Educatie	Subsidies	-100	-100	-100	-100	Is onzeker of dit behaald gaat worden
Zorg	Zorg	-825	-825	-825	-825	Deze ombuiging nemen we mee in de gehele herijking van de jeugdzorg nu er bij de voorjaarsnota extra middelen zijn toegekend.
Zorg	Inzet centrumgemeente gelden	-250	-250	-250	-250	Dit moet nog worden uitgezocht. Het is onzeker of dit wordt gehaald
Zorg	GR GGD - Taakstelling	-115	-115	-115	-115	De budgetten in de begroting zijn dienovereenkomstig aangepast.

Wensen en ontwikkelingen

Intensivering vroegsignalering

Team Schulddienstverlening zet in op het bieden van preventieve hulp. Dit omdat we inwoners met geldzorgen in een zo vroeg stadium willen bereiken. De resultaten van de afgelopen jaren laten zien dat veel van onze hulpvragen preventief zijn. Een prachtig resultaat, maar in deze meting zijn alleen inwoners meegenomen die we bereiken. Door inwoners vroegtijdig, bij geldzorgen of lagere schulden, hulp te kunnen bieden voorkomen we veel problemen op andere leefgebieden. Team Schulddienstverlening wil verder inzetten op het bereiken van inwoners. Door persoonlijk contact in de Vroegsignalering en door preventie (zoals voorlichting, aansluiten huisartsen, werkgevers en andere vindplaatsen) stijgt het bereik en daardoor de hulpacceptatie.

In de eerste bestuursrapportage is er incidenteel budget aangevraagd om te kunnen starten in 2025. Bij de begroting 2026 wordt gevraagd structureel middelen beschikbaar te stellen voor 2026 en verder om onze dienstverlening op het niveau te houden.

Jeugdondersteuner Kindcentra

In 2025 starten de jeugdondersteuner en de jongerenwerker op twee kindcentra in Hollands Kroon. De ambitie is om vanaf 2026 op nog twee kindcentra een jeugdondersteuner en een jongerenwerker te laten starten. In Leeuwarden resulteerde de inzet in een bredere blik, betere signalering en een effectievere aanpak van problemen. Hoe eerder vraagstukken worden onderkend, hoe beter dat is. Vroege interventie voorkomt vaak dat problemen verergeren en later specialistische hulp noodzakelijk is. Een stevige ondersteuningsstructuur op het kindcentrum levert uiteindelijk ook een kostenbesparing op in het sociaal domein. Financiële effecten worden bij de begroting 2026 verwerkt.

(Top)sportbeleid

Het sportbeleid is erop gericht om inwoners te stimuleren om zoveel mogelijk te voldoen aan de beweegnormen. Sport en bewegen kan veel betekenen voor een goede gezondheid. En daarmee dus bijdragen aan de Positieve Gezondheid.

Als onderdeel van het sportbeleid zien we de maatschappelijke waarde van topsport: behoud en verrijking van waardevolle topsportprestaties binnen onze gemeente. Hollands Kroon wil graag haar (talentvolle) sporters met een topsport droom ondersteunen en helpen hun dromen waar te maken. Hollands Kroon kent op dit moment 19 sporters met een NOC*NSF status. Deze status is geregistreerd in de landelijke database van het NOC*NSF.

De gemeente heeft de ambitie een topsportfonds in te stellen waaruit de volgende ondersteuning kan worden aangeboden:
Sporters financieel ondersteunen.

Verenigingen adviseren met betrekking tot talentontwikkeling en topsport.

Sporters, trainers en coaches scholen met “sport overkoepelende” thema’s.

Daarnaast organiseren we jaarlijks een sportgala voor topsporters en sporttalenten uit de gemeente. We willen gebruik maken van de kracht van topsport voor bijdrage aan maatschappelijke doelen en de verbinding met breedtesport. Financiële effecten worden bij de begroting 2026 verwerkt.

Verlenging looptijd inkoopstrategie WMO en Jeugd

In februari van dit jaar bent u via een memo ([klik hier](#)) geïnformeerd over het verschil in looptijd tussen de door de raad vastgestelde inkoopstrategie en het uiteindelijk getekende contract met Inluzio. In dit memo is voorgesteld om via deze kadernota uw toestemming te vragen om de in oktober 2021 vastgestelde inkoopstrategie met een jaar te verlengen tot 1 januari 2028. Dit geeft de regio de tijd om een regionale inkoopstrategie te ontwikkelen in lijn met de Regiovisie Sociaal Domein. Daarmee worden op hoofdlijnen de voorwaarden gecreëerd om in 2026 een gezamenlijke aanbesteding op te kunnen starten.

Bijlagen

Bijlage 1 Potentiële investeringen

Bijlage 2 Kengetallen

Bijlage 1 Potentiële investeringen

Hieronder een indicatief overzicht van de investeringen welke mogelijk op de gemeente afkomen en waar de begroting nog onvoldoende op voorbereid is. Investerings worden, als deze voldoende concreet zijn te ramen, bij de jaarlijkse begroting ter besluitvorming aan u aangeboden. De investeringen zijn in deze kadernota niet gekwantificeerd omdat daarvoor veelal onvoldoende informatie beschikbaar is. Ook kan het benoemen van geraamde bedragen nadelig uitwerken in de potentiële onderhandelingspositie van de gemeente. Echter, gezien de omschrijving en de aard van de investeringen zijn wel extra middelen nodig om tot een eventuele uitvoering te komen. In deze kadernota is voorgesteld om begrotingsruimte te creëren om toekomstige investeringen te kunnen doen. U leest dit in hoofdstuk 4.3.

#	Categorie	Biedt de begroting voldoende ruimte?	Onderwerp
1	Gebouwen	Nee	Investerings beheer bestaande gebouwen.
2	Gebouwen	Nee	Brandweerkazerne Slootdorp
3	Gebouwen	Nee	Brandweerkazerne Hippo
4	Woonprogramma	Nee	Inrichtingsinvesteringen programma wonen inclusief personele inzet
5	Strategische grondaankoop	Nee	Potentiële grondaankopen vanuit de nota grondbeleid.
6	Sport	Nee	Potentiële investeringen in Sportaccommodaties.
7	Stimuleringsregeling	Nee	Startersleningen uitbreiden
8	Infrastructuur	Nee	Nieuwesluizerweg
9	Infrastructuur	Nee	Bruggen
10	Infrastructuur	Nee	Wegen
11	Infrastructuur	Nee	Doorfietsroute - regionale aanpak
12	Grex	Nee	Ontwikkelingen op bedrijventerreinen
13	Landelijk gebied	Nee	Aanpak landelijk gebied - reservering middelen
14	Duurzaamheid	Nee	Opgave verduurzaming & vergroening bedrijventerreinen
15	Duurzaamheid	Nee	Opgave landschappelijke inpassing bedrijventerreinen
16	Duurzaamheid	Nee	Klimaatadaptieve maatregelen
17	Duurzaamheid	Nee	Zonnepark Amsteldijk

Bijlage 2 Kengetallen

Onderstaande tabel geeft inzicht in de normering voor de kengetallen zoals de provincie deze hanteert. In deze kadernota wordt voorgesteld om maximaal in categorie 'neutraal' te blijven. Bij de begroting 2025 is gebleken dat een aantal kritieke grenzen worden bereikt in 2028. Zie hiervoor de 2^e afbeelding. In de begroting 2026 wordt opnieuw gekeken naar de kengetallen en classificering.

Stand in de begroting 2025, deze wordt herijkt bij begroting 2026.

Kengetallen	Begroot 2025	Begroot 2026	Begroot 2027	Begroot 2028	Werkelijk 2022	Werkelijk 2023	Werkelijk 2024
Netto schuldquote	88,4 %	112,5%	124,6%	132,3%	46,8%	48,7%	59,8%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	84,3%	108,2%	120,4%	128,4%	43,1%	45,4%	56,5%
Solvabiliteitsratio	29,1%	25,2%	22,8%	21,0%	39,1%	38,8%	32,6%
Structurele exploitatieruimte	6,7%	4,8%	2,8%	3,5%	3%	3%	0,4%
Belastingcapaciteit	98%	98%	98%	98%	95%	93%	93%
Grondexploitatie	6%	4%	4%	5%	4%	2%	2%

Normering Toetsingskader Provincie	Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
Netto schuldquote	<90	90 > X < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	<90	90 > X < 130	> 130
Solvabiliteitsratio	> 50	20 < > 50	< 20
Structurele exploitatieruimte	> 0	0	< 0
Grondexploitatie	< 20	20 < > 35	>35
Belastingcapaciteit	< 95	95 > X < 105	> 105